

Granskning av årsredovisning 2017

Håbo kommun

Sofia Nylund
Anders Rabb
Charlotta Franklin
Simon Löwenthal
Sophie Karlsson

Mars 2018

Innehållsförteckning

1.	Sammanfattning	1
2.	Inledning	2
2.1.	Syfte och revisionsfrågor	2
2.2.	Revisionskriterier	3
3.	Granskningsresultat	4
3.1.	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning	4
3.2.	Rättvisande räkenskaper	13

1. *Sammanfattning*

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer granskat kommunens årsredovisning för 2017. Uppdraget är en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2017. Syftet med granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin bedömning av om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Med utgångspunkt från ställda revisionsfrågor lämnas följande sammanfattande revisionella bedömning:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans. Avstämning av årets resultat enligt balanskravets bestämmelser har skett enligt 4 kapitlet i kommunal redovisningslag. Vidare bedömer vi att förvaltningsberättelsen innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed. Kommunen redovisar ett positivt resultat på 137,7 mnkr (74,9 år 2016), vilket är 125,7 mnkr bättre än budgeterat. Det positiva resultatet beror främst på intäkter av engångskaraktär.

- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?

Vi bedömer att årets resultat är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. De finansiella målen för 2017 är uppfyllda.

Vi bedömer, utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens utfall delvis är förenligt med fullmäktiges övergripande mål för verksamheten. Nämnderna har totalt fastställt 29 mål för 2017 och av dessa är 19 bedömda som uppfyllda, vilket motsvarar ca 66 procent. Vi noterar att redovisningen av måluppfyllelsen sker på ett enhetligt och överskådligt sätt, och det framgår med god tydlighet för flertalet av nämnderna vad som utgör grund för bedömningen av måluppfyllelsen. Vi bedömer att flertalet mål har nåtts, men kan också konstatera att flera viktiga mål inte nås.

- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande och att årsredovisningen är upprättad enligt god redovisningssed.

2. Inledning

I lag om kommunal redovisning regleras externredovisningen för kommuner och landsting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är styrelsen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

2.1. Syfte och revisionsfrågor

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9 a) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl. drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vi har även bedömt kommunens ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om. Granskning av resultatsammanställning för VA-verksamheten och renhållningsverksamheten omfattas inte av denna granskning.

Nämndernas rapportering till fullmäktige har granskats såsom den presenteras i årsredovisningen.

Granskningen har utförts enligt god revisionsmed för kommuner och landsting. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning av den anledningen inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda brister kan förekomma.

Granskningen har introducerats genom kontakter och samplanering med kommunens ekonomikontor. Granskningen har utförts enligt god revisionsmed med utgångspunkt i SKYREV:s utkast "Vägledning för redovisningsrevision i kommuner och landsting". Vägledningen baseras på ISA (International Standards on Auditing). Som framgår av vägledningen kan implementeringen ske successivt varför tillämpliga ISA helt eller delvis har följts beroende på om vägledningen har beaktas i årets revisionsplan. Granskningen har skett genom intervjuer, dokumentgranskning, granskning av räkenskapsmaterial och i förekommande fall registeranalys.

Vår granskning och våra synpunkter baseras på det utkast till årsredovisning som tillhandahölls i Connect 2017-02-28.

Rapportens innehåll har sakgranskats av ekonomichef och redovisningsansvarig.

2.2. Revisionskriterier

Granskningen av årsredovisningen innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen (KL)
- Lag om kommunal redovisning (KRL)
- Rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR)
- Fullmäktiges beslutade mål om god ekonomisk hushållning

3. Granskningsresultat

3.1. Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1. Förvaltningsberättelse

3.1.1.1. Översikt över utvecklingen av verksamheten

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att förvaltningsberättelsens översikt och upplysningar i all väsentlighet överensstämmer med kraven i KRL.

Utvärdering av ekonomisk ställning

Enligt KRL 4 kap skall förvaltningsberättelsen innehålla en utvärdering av kommunens ekonomiska ställning.

I förvaltningsberättelsen finns en del information om kommunens ekonomiska ställning. Kommunkoncernens tillgångar, skulder och ansvarsförbindelser och borgensåtaganden framgår. För respektive bolag inom kommunkoncernen finns även ett ekonomiavsnitt där ett sammandrag av bolagets resultat och balansräkning redovisas. Information om verksamheter i extern regi och vad kommunen betalar för dem presenteras också.

Händelser av väsentlig betydelse

Av förvaltningsberättelsen framgår för kommunen väsentliga händelser under räkenskapsåret. Respektive nämnd och bolag redogör för viktiga händelser i sina verksamhetsberättelser.

Förväntad utveckling

Under avsnittet ekonomi återfinns information som berör händelser som påverkat kommunens ekonomi och berört samhällsekonomisk utveckling. Där finns även en långsiktig finansiell analys för åren 2018-2027. En omvärldsanalys med faktorer som påverkar arbetsmarknad och demografi återfinns även under avsnitt 9, Personalredovisning, och avsnitt 10, Befolkning, boende och bosättning. En beskrivning av viktiga förändringar och trender återfinns dessutom i respektive nämnds verksamhetsberättelse.

Väsentliga personalförhållanden

Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro redovisas enligt KRL 4:1, det vill säga frånvaro specificeras på lång- och korttidsfrånvaro och uppdelat på män och kvinnor. Även en åldersindelning i tre åldersgrupper görs. Personalredovisningen lämnar även uppgifter om bl.a. arbetsmiljö och företagshälsovård, pensionsavgångar, åldersstruktur och medellön.

Sjukfrånvaron minskade något under året med 0,3 procentenheter gentemot föregående år och uppgick 2017 till 6,7 procent. Sjukfrånvaron har minskat kraftigt inom bygg- och miljöförvaltning. Kommunen hade vid årsskiftet 1 525 anställda med varierande tjänstgöringsgrader (exklusive timanställda). Det är en ökning med 54 personer jämfört med föregående år. Kvinnor utgör 78,5 % av alla anställda, vilket är en klar majoritet.

Gemensam förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen omfattar en beskrivning av kommunkoncernens organisation, upplysningar om ekonomi och verksamhet samt händelser av väsentlig betydelse i koncernföretagen.

Utöver en beskrivning av kommunkoncernen finns även en beskrivning av kommunens samlade verksamhet, d v s en helhetsbild av den totala kommunala verksamheten, oavsett om den bedrivs i egen regi eller utförs av interna eller externa bolag. Verksamheten i extern regi, d v s där kommunen köper huvudverksamhet från andra utförare, har ökat till 266,8 mnkr för 2017, att jämföra med 256,3 mnkr 2016. Det innebär att ca 19 procent av kommunens verksamhet utförs av andra utförare än kommunen (föregående år 20 procent).

Obligatorisk information enligt KRL och RKR:s rekommendationer

I förvaltningsberättelsen redovisas upplysningar om pensionsmedel och pensionsförpliktelser i enlighet med RKR 7.1 som en del av uppföljningen av fullmäktiges föreskrifter om förvaltningen av pensionsmedel.

Annat av betydelse för styrning och uppföljning av verksamheten

Mål för god ekonomisk hushållning redovisas samlat i förvaltningsberättelsen med en fördjupad redovisning i nämndernas verksamhetsberättelser. Fyra mål har prioriterats av kommunfullmäktige för 2017. Nämnderna har med utgångspunkt i kommunfullmäktiges mål arbetat fram egna mål. Av nämndernas totalt 29 mål bedöms att 19 har uppfyllts under året. Vi uppfattar att den samlade redovisningen samt bedömningen av måluppfyllelsen ger fullmäktige goda förutsättningar att bedöma om verksamhetens resultat är förenligt med de mål som fastställts.

3.1.1.2. Investeringsredovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att investeringsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av årets investeringar.

Investeringsredovisningen presenteras i tabellform i avsnittet Investeringsredovisning. Investeringsbudgeten för året uppgick till 216,4 mnkr. Förbrukning av investeringsmedel uppgick till 133,8 mnkr vid årets slut. Pågående projekt som begärs ombudgeterade till år 2018 uppgår till 77,9 mnkr. Om det 77,9 mnkr som begärts ombudgeterade till 2018 beaktas redovisas ett överskott på 5,08 mnkr.

För respektive nämnd återfinns även nämndspecifika investeringsredovisningar.

3.1.1.3. Driftredovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att driftredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av hur utfallet förhåller sig till fullmäktiges budget.

Driftsredovisningen visar avvikelsen i förhållande till den budget som kommunfullmäktige beslutat om för nämnderna för året. I driftsredovisningen har interna transaktioner inte eliminerats.

Nämndernas budgetavvikelse redovisas i tabellen nedan. Bokslut för år 2016 har justerats för organisationsförändringar år 2017 för att öka jämförbarheten för nämnderna mellan åren:

Verksamhetsnivå netto, tkr	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Budget 2017	Avvikelse
Skattefinansierade verksamheter				
Kommunfullmäktige	-789	-1 347	-1 441	94
Stöd till politiska partier	-943	-978	-1 000	22
Valnämnden	0	-21	-7	-14
Revision	-992	-933	-1 139	206
Kommunstyrelsen	-136 989	-140 996	-149 697	8 701
Räddningstjänst	-19 075	-19 900	-19 900	0
Överförmyndarnämnd	-2 045	-1 828	-1 828	0
Bygg- och miljönämnd	-15 594	-17 084	-21 392	4 308
Barn- och utbildningsnämnd	-525 613	-564 835	-551 571	-13 264
Socialnämnd	-46 831	-49 673	-55 680	6 007
Vård- och omsorgsnämnd	-218 462	-231 532	-235 620	4 088
Summa skattefinansierade verksamheter	-967 333	-1 029 127	-1 039 275	10 148

Totalt redovisar nämnderna en positiv avvikelse mot budget på ca 10 mnkr (ca 29 mnkr 2016) varav Kommunstyrelsen (+ 8,7 mnkr), Socialnämnden (+6 mnkr) och Vård-och omsorgsnämnden (+ 4 mnkr) och Bygg och miljönämnden (+4,3 mnkr) redovisar positiva avvikelser.

Negativa avvikelser redovisas av Barn- och utbildningsnämnden (-13,2 mnkr), och valnämnden (-1,4 mnkr)

3.1.2. Balanskrav

Bedömning och iakttagelser

Vi instämmer i kommunens bedömning om att balanskravet har uppfyllts för år 2017. Avstämning av årets resultat enligt balanskravets bestämmelser har skett enligt 4 kapitlet i kommunal redovisningslag.

Kommunens balanskravsresultat är positivt och uppgår enligt beräkningen i tabellen nedan till 36,3 mnkr (3,4 procent). Enligt beslutande riktlinjer avsätts inte medel till resultatutjämningsreserven år 2017. Enligt årsredovisningen är anledningen till att avsättning till resultatutjämningsfonden inte är möjlig att göra för 2017 att överskottet har använts till att finansiera årets investeringar.

Årets resultat (tkr)	137 686
Avgår samtliga realisationsvinster (tkr)	-29 334
Avgår Utdelning från Håbo marknads AB	-72 052
Årets resultat efter balanskravsresultat (tkr)	36 300
Avgår medel till resultatutjämningsmedel	0
Tillägg medel från resultatutjämningsreserv	0
Årets balanskravsresultat	36 300
Balanskravsresultat från tidigare år	0
Summa balanskravsresultat	36 300
Balanskravsresultat att reglera	36 300

3.1.3. God ekonomisk hushållning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer den finansiella måluppfyllelsen som förenlig med fullmäktiges finansiella mål. Vi delar kommunstyrelsens bedömning om att de fastställda delmålen samt att det långsiktiga målet om att skatten inte ska höjas har uppnåtts.

Vi bedömer utifrån redovisningen av måluppfyllelsen i årsredovisningen att det verksamhetsmässiga resultatet delvis är förenligt med fullmäktiges mål. Nämnderna har totalt fastställt 29 mål för 2017 och av dessa är 19 bedömda som uppfyllda, vilket motsvarar ca 66 procent.

Vi noterar att redovisningen av måluppfyllelsen sker på ett enhetligt och överskådligt sätt, och det framgår med god tydlighet för flertalet av nämnderna vad som utgör grund för bedömningen av måluppfyllelsen. Vi bedömer att flertalet mål har nåtts, men kan också konstatera att flera viktiga mål inte nås.

3.1.3.1. Finansiella mål

Kommunens finansiella mål för perioden redovisas inom fullmäktiges målområde "Håbo en kommun med sund ekonomi". I årsredovisningen görs en överskådlig avstämning mot kommunens finansiella mål som har fastställts. Vi noterar att samtliga finansiella mål för 2017 är uppfyllda.

Finansiellt mål, fastställt av fullmäktige i budget 2017	Utfall delår	Måluppfyllelse 2017
Håbo kommuns verksamhet präglas av god ekonomisk hushållning. Skatten ska inte höjas och bör vara i samma nivå med jämförbara kommuner i Mälardalen	Uppfyllt Skatten har inte höjts under perioden och det finns inga planer på att göra det under året.	Uppfyllt Håbo kommun ligger i mitten av länets kommuner tillsammans med Enköpings kommun, när det gäller skattesats till kommunen. Skatten har inte höjts.
Kommunens resultat ska över perioden uppgå till minst två procent av skattenettet.	Uppfyllt Kommunens resultat för år 2017 prognostiseras till 2,2 procent av skattenetto.	Uppfyllt Kommunens resultat för året är 12,7 procent av skattenettet.
Kommunens investeringar, exklusive exploateringsrelaterade kostnader, ska vara egenfinansierade.	Ej uppfyllt Kommunens investeringar, exklusive exploateringsrelaterade utgifter, har under jan-aug finansierats helt med egna medel. Nyupplåning har skett med 100 mnkr under året, för att finansiera exploateringsinvesteringar och del av markköp. Om kommande investeringar under året sker enligt prognos kan det bli aktuellt att låna upp ytterligare i enighet med kommunfullmäktiges beslut.	Uppfyllt Kommunens investeringar, exklusive exploateringsrelaterade kostnader, har finansierats helt med egna medel. Nyupplåning har skett med 100 mnkr under året, för att finansiera exploateringsinvesteringar och del av markköp.
Överskott och intäkter av engångskaraktär ska i första hand användas till att minska kommunens skuldsättningsgrad.	E/T Inga överskott eller intäkter av engångskaraktär har uppkommit under året	Uppfyllt Överskott och intäkter av engångskaraktär har använts till att inte ytterligare öka kommunens skuldsättningsgrad. Medlen har använts till att finansiera kommunens investeringar.
Exploateringsverksamheten ska totalt sett ge ett ekonomiskt överskott till kommunen	Uppfyllt Alla pågående exploateringsprojekt beräknas sammantaget ge ett överskott på 4,3 mnkr under projekttiden.	Uppfyllt Alla pågående exploateringsprojekt beräknas tillsammans ge ett överskott/nettoexploatering på 4,3 miljoner kronor under projekttiden.

3.1.3.2. Mål för verksamheten

Enligt KRL 4 kap 5 § framgår att förvaltningsberättelsen ska innehålla en utvärdering av om kommunfullmäktiges mål har uppnåtts. I årsredovisningen finns en sammanfattande text om var och ett av kommunfullmäktiges mål med en procentuell måluppfyllnad, samt redovisning för respektive undermål/indikator.

För perioden 2016-2018 har fyra målområden prioriterats av kommunfullmäktige. Håbo kommun ska under perioden bli:

- Attraktiv
- Kvalitativ och effektiv
- Hållbar
- en kommun med sund ekonomi (innehåller finansiella mål)

Med utgångspunkt ifrån kommunfullmäktiges mål har varje nämnd och styrelse i uppdrag att årligen arbeta fram egna måldokument. Av de totalt 29 formulerade målen anses 19 som uppfyllda vilket motsvarar en måluppfyllnad om 66 %. Måluppfyllnaden ligger på samma nivå som föregående år men fördelningen mellan målområdena är annorlunda.

	Antal nämndmål	Antal uppfyllda	Utfall i procent
Mål 1. Attraktiva Håbo	8	5	63,0 %
Mål 2. Kvalitativa och effektiva Håbo	8	4	50,0 %
Mål 3. Hållbara Håbo	7	5 1 ej bedömd	71,0 %
Mål 4. En kommunmed sund ekonomi - se avsnitt för finansiella mål	6	5	83 %
Totalt	29	19	66,7 %

Av tabellen nedan framgår den av kommunen bedömda måluppfyllelsen per nämnd, inklusive finansiella mål.

Styrelse/nämnd	Antal mål	Antal uppfyllda	Utfall i procent
Kommunstyrelsen	6	3	50 %
Bygg- och miljönämnd	6	4	67 %
Barn- och utbildningsnämnden	5	3	60 %
Socialnämnden	5	4	80 %
Vård- och omsorgsnämnden	3	1	33 %
De finansiella målen	4	4	100 %
Antal uppfyllda	29	20	69 %

Vår bedömning är att redovisningen av måluppfyllelsen sker på ett i huvudsak enhetligt och överskådligt sätt, och det framgår med god tydlighet för flertalet av nämnderna vad som utgör grund för bedömningen av måluppfyllelsen. Vi noterar att flertalet mål bedöms ha nåtts eller är på väg att nås, men också att flera mål som bedöms viktiga inte har nåtts. Den totala måluppfyllnaden ligger på 66 % vilket är samma siffra som förra året, fördelningen mellan målområden ser dock annorlunda ut. Det är inom målområdet hållbara Håbo som störst skillnad märks, där har måluppfyllnaden stigit från 33 % 2016 till 71 % år 2017. Den främsta anledningen till ökningen är att insatser för ökad energieffektivisering och en effektiv och balanserad förvaltning av natur- och vattenresurser nu visar resultat. Inom målområdet kvalitativa och effektiva Håbo har en nedgång skett. Detta har en nära koppling till utmaningarna med att vara en attraktiv arbetsgivare

3.1.4. Nämndernas redovisning av sitt uppdrag

Bedömning och iakttagelser

Styrelsen och nämndernas redovisning av sitt uppdrag sker enligt en enhetlig struktur. Nämndernas redogörelser har i allt väsentligt upprättats i enlighet med anvisningarna.

Vi bedömer att nämndernas redovisningar visar utfallet av årets verksamhet i förhållande till fastställda mål och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Redovisningen är i huvudsak tydlig med angivande om huruvida målen bedömts uppfylla.

Vi noterar dock att några mål har bedömts som uppfylla trots att inte majoriteten av de fastställda nyckeltalen/indikatorerna varit uppfylla. Vidare noterats att ett stort antal indikatorer inte har utfall för 2017, och således ej kan användas som bedömningsunderlag.

Av KL 3:15 framgår att nämnderna ska redovisa till fullmäktige hur de fullgjort sina uppdrag och fullmäktige beslutar om omfattningen av redovisningen och formerna för den.

Årets måltal, samt utfall för 2016 redovisas för samtliga nyckelindikatorer som kopplats till målen.

Kommunstyrelsen

Redovisningen omfattar uppdrag och ansvarsområde, måluppfyllelse, mått, årets händelser, intern kontroll, valfrihet och konkurrens, resultaträkning och ekonomisk analys, driftredovisning, investeringar samt viktiga förändringar och trender.

Attraktiva Håbo		Kommentar PwC
Planberedskap för nya företagsetableringar och bostäder ska ligga i fas med identifierade behov.	■ Inte Uppfyllt.	<i>En av två indikatorer uppfylls. Då beslut om detaljplan för Logistik Bålsta kvarter 3 tas i januari 2018 menar årsredovisningen att indikatorn om planlagd mark för företagsetablering inte är uppfyllt.</i>
Alla i Håbo skall ges goda förutsättningar att må bra och utvecklas.	■ Inte uppfyllt.	<i>Endast en av sex indikatorer uppfyllt, en indikator har inte varit mätbar.</i>
Kvalitativa och effektiva Håbo		
Håbo kommun är en attraktiv arbetsgivare.	■ Inte uppfyllt.	
Öka effektiviteten och kvaliteten inom samtliga kommunstyrelsens verksamheter genom ständiga förbättringar.	● Uppfyllt.	
Hållbara Håbo		
Öka energieffektiviseringen i kommunens fastigheter och verksamheter.	● Uppfyllt.	<i>En av två indikatorer uppfylls. Baserat på den samlade energieffektiviseringen och</i>

		<i>omställning från el till fjärrvärme bedömer årsredovisningen målet som uppfyllt.</i>
Håbo en kommun med sund ekonomi		
Exploateringsverksamheten skall totalt sett ge ett ekonomiskt överskott.	● Uppfyllt.	<i>PwC noterar att endast en av tre indikatorer har varit mätbar.</i>

Vi kan konstatera att kommunstyrelsen har bedömt mål som uppfyllda trots att indikatorerna inte har nått upp till fastställt mål.

Barn- och utbildningsnämnd

Redovisningen omfattar uppdrag och ansvarsområde, måluppfyllelse, mått, årets händelser, intern kontroll, resultaträkning och ekonomisk analys, driftredovisning, investeringar, valfrihet och konkurrens, patientsäkerhet samt viktiga förändringar och trender.

Attraktiva Håbo		Kommentar PwC
Håbos kommunala förskolor och skolor ska nå höga resultat.	● Uppfyllt.	<i>Två av tolv indikatorer är uppnådda, två är inte mätbara och fyra är inte uppnådda men nära (några procentenheter ifrån). Resterande är inte uppnådda.</i>
Kvalitativa och effektiva Håbo		
Alla barn och elever i Håbos kommunala förskolor och skolor ska minst nå målen.	● Uppfyllt.	<i>En av tre indikatorer är uppnådd, en är inte mätbar och en är nära på att bli uppnådd.</i>
Hållbara Håbo		
Håbos kommunala förskolor och skolor ska vara trygga och främja en livslång lust att lära.	● Uppfyllt.	<i>Fyra av sju indikatorer är uppnådda, resterande är nära på att bli uppnådda.</i>
'Håbo kommun värnar om och inspirerar till god matkultur med näringsriktiga och lustfyllda måltider i en lugn och rofylld miljö.'	■ Går inte att bedöma	<i>Två av tre indikatorer är ej mätbara. Årsredovisningen uppger att lämpliga mätmetoder saknas för dessa.</i>
Håbo en kommun med sund ekonomi		
Håbos kommunala förskolor och skolor ska kännetecknas av en resurseffektiv verksamhet.	■ Inte Uppfyllt.	<i>Barn och utbildningsnämndens resultat visar på ett underskott och årsredovisningen bedömer därför inte målet som uppnått.</i>

Socialnämnden

Redovisningen omfattar uppdrag och ansvarsområde, måluppfyllelse, mått, årets händelser, intern kontroll, valfrihet och konkurrens, resultaträkning och ekonomisk analys, driftredovisning, investeringar samt viktiga förändringar och trender.

Attraktiva Håbo		Kommentar PwC
Genom aktiv samverkan med andra aktörer ska det förebyggande arbetet kring barn och unga utvecklas.	● Uppfyllt	
Skapa förutsättningar för att utveckla arbetet kring våld i nära relationer.	● Uppfyllt	
Vid utredningar om insatser för vuxna ska barnperspektivet ha beaktats.	● Uppfyllt	
Kvalitativa och effektiva Håbo		
Genom tidiga insatser, samverkan och aktiviteter på hemmaplan ska behovet av externa insatser inom missbruksvården minska.	● Uppfyllt	
Andelen hushåll med långvarigt ekonomiskt bistånd ska minska.	■ Inte uppfyllt	Indikatorn bedöms som nära på att bli uppnådd. Årsredovisningen menar att andel hushåll med långvarigt ekonomiskt bistånd minskat kraftigt under de fyra sista månaderna, men att målet inte nåddes.

Vård- och omsorgsnämnd

Redovisningen omfattar uppdrag och ansvarsområde, måluppfyllelse, mått, årets händelser, intern kontroll, patientsäkerhet, valfrihet och konkurrens, resultaträkning och ekonomisk analys, driftredovisning, investeringar samt viktiga förändringar och trender.

Attraktiva Håbo		Kommentar PwC
Öka det individuella förhållningssättet inom all vård och omsorg	■ Inte uppfyllt	<i>Tre av fem, indikatorer är icke-uppfyllda.</i>
Kvalitativa och effektiva Håbo		
Öka vårdens och omsorgens kvalitet och effektivitet genom att tillvarata ny teknik och kompetensutveckla medarbetarna.	■ Inte uppfyllt	<i>Två av tre indikatorer är uppnådda. Årsredovisningen bedömer ändå målet som ej uppnått då den viktiga indikator kompetensutveckling avseende dokumentation inte är uppnådd.</i>
Håbo en kommun med sund ekonomi		
Öka vår attraktivitet som arbetsgivare för att trygga personalförsörjningen på kort och lång sikt.	● Uppfyllt	

Bygg- och miljönämnden

Redovisningen omfattar uppdrag och ansvarsområde, måluppfyllelse, mått, årets händelser, intern kontroll, resultaträkning och ekonomisk analys, driftredovisning, investeringar samt viktiga förändringar och trender.

Attraktiva Håbo		Kommentar PwC
Bidra till en god bebyggd miljö som värnar om och uppmärksammar kulturvärden.	● Uppfyllt	
Kvalitativa och effektiva Håbo		
Trivsamt och effektiv arbetsplats där medarbetarna arbetar i god dialog tillsammans och gentemot invånare och företagare.	■ Inte uppfyllt	
Nöjda nyttjare av bygg- och miljöförvaltningens verksamhet.	● Uppfyllt	<i>En av fyra indikatorer har inte varit mätbar.</i>
Hållbara Håbo		
Stödja en effektiv och balanserad förvaltning av natur- och vattenresurser i kommunen.	● Uppfyllt	
Främja en bättre inomhusmiljö inom förskole- och skollokaler genom ökad samordning mellan bygglov och miljö.	■ Inte uppfyllt	
Öka kunskapen om radonhalten i inomhusmiljön.	● Uppfyllt	

3.2. Rättvisande räkenskaper

3.2.1. Resultaträkning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att resultaträkningen uppfyller KRL:s krav och i övrigt är upprättad i enlighet med god redovisningssed.

Vi bedömer att resultaträkningen ger en i allt väsentligt rättvisande bild av årets resultat.

I granskningen har alla väsentliga avvikelser i jämförelse med budget och föregående års utfall analyserats utan anmärkning.

Granskningen av resultaträkningen har genomförts utan anmärkning.

3.2.2. Balansräkning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att balansräkningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av tillgångar, avsättning, skulder och eget kapital.

Balansräkningen är uppställd enligt KRL och omfattar tillräckliga noter. Bilagor och specifikationer finns i tillräcklig omfattning.

Granskning av balansräkningen har genomförts utan anmärkning.

3.2.3. *Kassaflödesanalys*

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att kassaflödesanalysen redovisar kommunens finansiering och investeringar.

Vi har granskat att posterna i kassaflödesanalysen stämmer överens med balans- och resultaträkningen i tillämpliga delar. Kassaflödesanalysen är uppställd enligt RKR 16.2 och i vår mening finns noter i tillräcklig omfattning. Vidare har vi kontrollerat att uppgifterna i kassaflödesanalysen verkar rimliga med hänsyn till vad som är känt om kommunen och vad som i övrigt framkommer i årsredovisningen.

3.2.4. *Sammanställd redovisning*

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att den sammanställda redovisningen ger en helhetsbild av kommunens ekonomiska ställning och åtaganden.

Granskningen har gjorts av kommunens upprättade koncernark. Vi har kontrollerat att bolagens balans- och resultaträkningar har lagts in korrekt. Utöver detta har vi kontrollerat att kommunens resultat lagts in korrekt och att alla nödvändiga elimineringar gjorts. Granskningen av den sammanställda redovisningen har gjorts utan anmärkning.

3.2.5. *Tilläggsupplysningar*

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att årsredovisningens tilläggsupplysningar i allt väsentligt uppfyller KRLs krav och i övrigt lämnas i enlighet med god redovisningssed, innebärande att

- Tillämpade redovisningsprinciper beskriver varje särskild redovisningsprincip och eventuella förändringar av dessa som årsredovisningens intressenter måste känna till för att rätt förstå årsredovisningens innehåll.
- Viktiga uppgifter och poster i förvaltningsberättelse, resultat- och balansräkning samt kassaflödesrapport specificeras och preciseras i notupplysningar som krävs i KRL respektive RKR:s rekommendationer samt god redovisningssed i övrigt.

Följande rekommendationer har dock kommunen inte följt fullt ut:

RKR 8.2 Sammanställd redovisning	I huvudsak	Uppgifter om uppdragsföretag saknas.
----------------------------------	------------	--------------------------------------

2018-03-13

Sofia Nylund
Projektledare

Henrik Fagerlind
Uppdragsledare